

4. Kerndoelen uitstroomprofiel Dagbesteding

Leergebiedspecifieke kerndoelen uitstroomprofiel Dagbesteding

1. Nederlandse taal en communicatie

Karakteristiek

Onderwijs in de Nederlandse taal heeft tot doel de taalvaardigheid van leerlingen te vergroten. Beheersing van de taal maakt het leerlingen mogelijk te functioneren in allerlei communicatieve situaties, nu en in de toekomst. Leerlingen dienen zich begrijpelijk te kunnen uitdrukken en ze moeten kunnen verstaan en begrijpen wat anderen willen meedelen. Het taalonderwijs vso dagbesteding is gericht op praktisch en functioneel taalgebruik. Het bevorderen van redzaamheid en zelfstandigheid staat centraal.

Taalverwerving en taalonderwijs verlopen concentrisch: dezelfde soort inhoud komt in toenemende complexiteit en in toenemende mate van beheersing aan de orde. Het taalbeheersingsniveau dat de leerling in het (speciaal) basisonderwijs heeft bereikt en de leefwereld van de leerling zijn belangrijke uitgangspunten in het onderwijs in de Nederlandse taal. De leerlingen leren op de voor hen meest geëigende manier(en) communiceren en ze bewegen zich in een omgeving waar verschillende manieren van communiceren voorkomen. Leerlingen worden uitgedaagd tot taalactiviteiten. Ze ontwikkelen een positieve houding ten opzichte van verschillende vormen van taalgebruik.

Vanwege het uitstroomperspectief van deze doelgroep staan twee concrete toepassingsgebieden van de Nederlandse taal centraal: zoveel mogelijk zelfstandigheid in het leven van alledag en communicatie in de context van dagbesteding. Deelnemen aan overleg over huishouden of ontspanningsactiviteiten, omgaan met ondersteuners en zorgverleners en het begrijpen van instructies zijn voorbeelden van communicatieve situaties uit deze toepassingsgebieden.

De kerndoelen vso uitstroomprofiel Dagbesteding sluiten aan bij de kerndoelen speciaal onderwijs (voor zeer moeilijk lerenden en leerlingen met meervoudige handicaps) en zijn in opbouw mede gebaseerd op de kerndoelen Nederlands vso uitstroomprofiel Arbeidsmarkt.

In het vso is in dit uitstroomprofiel ook een groep leerlingen met ernstige meervoudige beperkingen. Deze leerlingen kunnen zich meestal slechts beperkt of niet via Nederlandse taal uitdrukken, ook voor hen is leren communiceren essentieel voor hun ontwikkeling, zodat alle mogelijkheden moeten worden aangegrepen. Kerndoel 1 biedt daartoe een basis die tegelijk ondersteunend en aanvullend kan zijn voor leerlingen die wel talige communicatie kunnen ontwikkelen. De kerndoelen 2 en 3 vormen specificaties van kerndoel 1, daar waar het gaat om het luisteren naar gesproken taal en waar het gaat om het je begrijpelijk uitdrukken.

Voorstel Kerndoelen Nederlandse taal en communicatie

1. De leerling leert te communiceren met voor hem geëigende middelen.

Hierbij kan men denken aan:

- het leren begrijpen van non-verbale communicatievormen zoals: interactie, gebaren, concrete verwijzers en pictogrammen;
- het leren gebruiken van non-verbale communicatievormen die passen bij de eigen ontwikkelingsmogelijkheden.

2. De leerling leert actief te luisteren naar gesproken taal in alledaagse situaties.

Hierbij kan men denken aan:

- luisteren naar instructie om taken of handelingen uit te voeren;
- luisteren naar een voorgelezen of verteld verhaal;
- luisteren naar gesproken tekst via media zoals radio, tv en cd-speler.

3. De leerling leert zich begrijpelijk uit te drukken in gesprekken over onderwerpen uit het dagelijks leven.

Hierbij kan men denken aan:

- informatie vragen en uitwisselen;
- de eigen mening verwoorden;
- beurten kunnen nemen en afstaan;
- een kort gesprek beginnen en eindigen;
- een verstaanbare spraak.

4. De leerling leert informatieve en verhalende teksten te lezen over onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld en interesses.

Hierbij kan men denken aan:

- lezen van instructies met visuele ondersteuning, bijvoorbeeld routebeschrijving, recept of gebruiksaanwijzingen;
- lezen van (eenvoudige) betogende teksten, bijvoorbeeld in voor de doelgroep geschreven kranten, in advertenties of (overheid)brochures;
- lezen van eenvoudige verhalen, en voor de doelgroep geschreven boeken.

5. De leerling leert zich schriftelijk begrijpelijk uit te drukken in korte eenvoudige tekst.

Hierbij kan men denken aan:

- een brief, kaart of email schrijven;
- vrij schrijven in een korte tekst of gedicht;
- teksten in de vorm van letters, pictogrammen of symbolen.

6. De leerling leert gebruik maken van strategieën voor woordenschatverwerving.

Hierbij kan men denken aan:

- afleiden van woorden uit de context;
- zoeken van bekende woorden/woorddelen;
- herkennen van belangrijke woorden;
- hulp vragen als een woord onbekend is.

7. De leerling leert eigen taalactiviteiten voor te bereiden, te plannen en te evalueren.

Hierbij kan men denken aan:

- voorbereiden van inhoud, doel en uitvoering van een eigen taalactiviteit (bijvoorbeeld in speciale situaties);
- bespreken van uitgevoerde taalactiviteit n.a.v. reacties van anderen;
- oefenen en toepassen van (nieuwe) taalactiviteiten in verschillende situaties:
 - een praatje in de pauze,
 - het overbrengen van een boodschap
 - een voordracht (gedichtje) bij een bijzondere gelegenheid.